Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Praedicatorum Friburgensium lector - Cod. Ettenheim-Münster 191

Weisser, Philipp

[S.l.], 1628-1929

Dubium septimum

urn:nbn:de:bsz:31-117415

Visual Library

Dubium Septimum
Quid sit Nomen

Nomen secundum Artem est vox significativa ex instituto sine tempore, cuius nulla pars separata significat, finita, et recta.

Definitio Nominis.

Hae duae ultimae particulae in textu Artis licet non reperiantur; ab Autoribus tamen maioris claritatis gratia addi solent, quae huius definitionis intelligentia nota hic non definiri Nomen scriptum aut mentale; sed solum vocale. quod illae particulae sc: vox significativa, satis indicant.

Definitur Nomen Vocale, tantum

Explicantur singulae particulae.

Vox ponitur per modum generis et non tamen verum genus, cum vox sit aliquid reale et naturale, nomen vero sit artificiatum quoddam rationis. Genus autem et species debent esse in eodem gradu entis, in quo non sunt Ens reale et Rationis. Per Vocem convenit nomen cum aliis vocibus et non significativis. dicitur significativa ut excludantur voces non significativae. Dicitur etiam ex Instituto

ut excludantur voces natter significantes
Per illam particulam, cuius nulla pars
separata significat. Excluditur oratio quae habet partes, quae separatae significent.
Per illud sine tempore; differt nomen a verbo.
pro cuius particulae intelligentia, nota propter
posse aliquam vocem importare tempus.

j. modus.
Quid sit Connotare tempus.

1o Modo connotando tempus: quod nihil
aliud est quam significare aliquam rem quae ex
communi usu hominum fieri solet in aliquo determinato tempore. ut v.g. Prandium. significat aliquam
rem quae regulariter fieri solet circa meridiem. Caena et significat et aliquam rem quae communiter
exerceri solet tempore vespertino.

2.
Quid sit significare ipsum tempus.

2o Modo potest aliqua vox importare
tempus, significando ipsum tempus quod nihil aliud
est, quam significare aliquam partem temporis.
ut sunt ista voces, Mensis. Dies. Annus &c.

3.
Quid sit significare cum tempore.

3o Modo potest ab aliqua voce ita importari
tempus ut significet cum tempore. Significare cum
tempore, est significare aliquam actionem vel passionem sub ut exercitam in aliqua differentia
temporis, ut v.g. Curro. ambulo. &c: Quibus suppositis et praenotatis per illam particulam,
sine tempore, in definitione Nominis positam; non
excludimus a ratione nominis, terminos connotantes
et significantes ipsum tempus. Unde illi termini, caena, prandium; dies, annus, et similes
erunt vera nomina; solum excludimus a
ratione Nominis, Verba Quia verba significant
cum

Conclusio.
Nomina significant sine tempore.
Verba vero cum tempore.

cum tpre; noīa vero sine tpre.
Alia particula definitionis est illa finita
per quam à rãe nõis excluduntur termini
infiniti q non sunt noīa. De qua parti-
cula non levis est disceptatio, quare sc: termi-
ni infiniti non possint habere rõem nõis.
Sed si Philus bene inspiciatur rão huius faci-
le patet q sdm eius mentem talis est.
Nomen debet rem vel naam determina-
tam sigcare. Sed termini infiniti non
sigant rem vel naam determinatam,
go non erunt Noīa. Maior supponitr
à philo. et consq: est bona. pbatr Mi. Nam
term: infinitus sigcat negaem unius rei
et oes alias res seu naas indeterminatè
go term: infinitus non sigcat aliquã rem,
vel naam determinatã. pbatr ans. Iste
term: non ho, est term: infinitus negat hoiem
vel sigcat negaem hois, et sigcat oes alias
res indeterminatè q hoies non sunt; go
term: infinitus non affert naam determi-
natã; et go non erit Nomen. Per eam-
dem particulã sic explicatam exclu-
duntur termini aequivoci à rãe nõis, q
similiter rõe pbatur. Nomen dbt sigcare
determinatã, sed term: aequivocus hoc non
facit, go term: aequivocus ut aequivocus, non est
nomen. Dixi ut aequivocus, qa ut supra visũ
fuit, term: aequivocus, per aliud nomen co-
arctatus pt esse univocus, et consequenter
nomen: ut haec voce canis, ut aequivoca est
q vel sic: sigcat canem caelestem marinũ et
ter

Verba excluduntur à rãe Nominis.

Excluditur term: aequivocus, ut aequivocus, à rãe nõis.

Term: aequivocus limitatus dr nomen.

terrestrem nunc ē nomen. pro ut vero fac-
ta limitaōe significat canē terrestrem ē vere
nomen.
Vltima particula ē, li Recta. per quā
excluduntur à rōe nōis termini obliq. q.
sunt casus nōis; non vero sunt nomina.
ut v.g. Cato ē nomen, non vero Catonis
Catonem.
Ratio a. quare casus nōis non sint simpliciter nōia
ea ēē pt à posteriori; qa qdo fit interrogaō quomo
res aliqua nuncupetur non responderi solet p ali-
quem casū obliquū nōis. sed p rectū. Vt si v.g.
qreretur quō vocatr iste puer. dr. Paulus. Amandus Hidulphus.
et Pauli, Amandi &c. Alia rāo pt quasi à priori huius
reddi, nam nomen significat rem p ut à nobis primo
concipitr absolutè et p ut in se, non quatenus dicit ali-
quam habitudinē ad aliam rem; hoc non obstante ideo sed casus nōis obliq
qa ab illa prima rei simplicitate quasi recedunt
n. casus nōis nuncupari solent,
et declinant, significantq res cum quadam habitudine
ad aliam rem; et non p ut sunt in se absolutè.
Vt cum dicimus v.g. hōis vel Platonis: intelligimus
qdem eandem rem q significatr p hanc vocem, hō. non
plane tn eodem modo. qa significat cum quadam com-
paraōe ad aliam rem. et
pt, sine alio adiuncto. qui modus plene intelligi nō
equus hōis, caput hōis in prima qdem compaē intel-
ligitur aliqd genitū ab hōie. in 2a aliqd possessum.
in 3a. intelligitr id q ē pars hōis; ut caput hōis et sic sp
intelligis hōiem p casus obliquos repraesentatos non simpli-
citer et absolutè p ut ē in se sed cum compaē quadā
ad aliam rem. Ex qbus facile patet ad tertium il-
lud q coīter hīc moveri solet. Vtrum nōi, et casibus
nōis respondeat idem in mente conceptus. Vtrum v.g.
qdo audio hanc vocem, Platonis formem distinctum

conceptū

conceptū à conceptu quem formo qdo audio hanc vo,
cem Plato; vel eundem. R. n. supposito q ille modꝰ
diversꝰ q variat ratem nois et casꝰ obliqꝰ teneat se
et ex parte obiecti et non tm ex parte insꝰ exer,
centis illam comparem q utriqꝫ respondeat idem con,
ceptꝰ quo ad substantiā, distinctꝰ vero quo ad modū.
Probatur pm. Nam iste term: Plato, sigcat Platonē.
et et iste term: Platonis, sigcat platonē. ergo erit idem
conceptꝰ correspondens utriqꝫ quo ad substantiā. pbat
conseq: qa substantialis distinctio conceptuū desumitꝰ
à substantiali distinctione obiectorū. Sed Plato à
se ipso non distinguitꝰ substantialiter. ergo neqꝫ et
respondebit distinctꝰ conceptꝰ substantialiter.
Probatur 2m. Nam licet Plato et Platonis sigcet
eundem Platonem diverso tn modo, nam Plato
sigcat Platonē in recto, et ut diximꝰ q ubi in se
primo conceptꝰ absqꝫ compatē ad alia. Plato,
nis vero sigcat eundem Platonē in obliquo et
cum compatē quadam ad aliud. Ergo conceptꝰ co,
respondentes sunt diversi in modo repsentandi
eundem Platonē. qa unꝰ repsentat illū in recto
alter in obliquo.
Quaeres hic an termini adiectivi possint sim,
pliciter dici noīa.
R. Si pprie velimꝰ loqui de noīe sctm ea q ipsi
competunt ex data definitione terminos adiecti,
vos pprie non esse noīa. et rāo huiꝰ haec ē.
Nam nomen verbo coniunctū componit ppo,
sitionem. vel ut alij loquuntꝰ reddit suppositum
verbo; atqui hoc nō pstat term: adiectivus, ergo
non erit pprie nomen. Ma: patet ex definitione
nois. Mi: pbatꝰ. Nam ex adiectivo et verbo nō
resultat verū vel falsū. ut si dicatꝰ albꝰ cur,
rit. ergo illi termini adiectivi non componunt
ppositionē nec reddunt suppositū verbo, et ergo
non pprie noīa dici possunt. Neqꝫ audiendꝰ
hic Samuel, dicens non in pedire ratem nois

Adiectiva nō esse ꝓprie nomina.

quod non possit reddere suppositū verbo
nam hoc vel maxe ē contra natū nōis. Verū
cum adiectiva ut ipse met fatetur; ut adiectiva
sint habeant talem modū sgdi sm sigctum
sente, ut non possint seorsim accipi nisi ē supp,
posito substantivi; vel q idem ē, quod nō pos,
sint seorsim sumpta reddere suppositū verbo,
aut constituere verū vel falsū. Hinc recte
à rōe nōis excluduntur. Excluduntur maio,
ri iure termini syncate. et complexi

Excludunt à nōie term: syncategor: et complexi.

Obicies 1o Contra definitionem nōis sic
explicatam. In his ōpōib. orare ē bonum,
studere ē iucundū, suppositū ē verbū. go
falsū ē quod de rōe nōis sit sm reddere
suppositū verbo cum et id ipsū optime pōs
stare possit verbū; ut in expto allato patet.
R: In his vel similibus ōpōibus Verbū infiniti
mōdi sumi ē nōie. Unde qd dr orare ē bonū,
idem ē ac dicere: orāo ē bona. studiū ē iucundū.
ē studere ē iucundū.

Obicies 2o contra id quod diximus casus nōis,
non esse nōia. Si casus nōim non essent nōia, maxe
essent qa uniti cum verbo non sigcant verū aut
falsum; sed haec rāo nulla ē. go. pbatur mi. Nam
haec orāo, paenitet me: constat casū obliquo, et tn
sigcat veritatē aut falsitatē go casus obliq nōim
possunt reddere suppositū verbo sigcare verū
aut falsum. Et consequenter erunt nōia.
R: 1o Cum S. Thoma in hac et aliis similibus orāibus
nullū esse suppositū ēprie, sunt n. orāes verbi imper,
sonalis, q supposito ac psona carent explicite, licet
implicite habeant illa eo aequalent ēpōibus verbi psō,
nalis. f.
R: 2o. Nane ēpōem et alias similes nec veritatē
nec

nec falsitatem per se sigcare; sed qa resoluuntur
in alias, quae constant verbo psonali indicatiui modi
psentis tpris, et noie casus recti. Itaque oratio oposita
verum et falsum sigcat non p se, sed qa resoluitur in hanc
ego habeo pœnitentiam, vel ago pœnam.

Obijcies 3o. Contra id quod diximus noia in-
finita non esse vera noia. Nam si deberent
à rae nois excludi, maxe hoc esset qa dur tam de
iis quae sunt, quam quae non sunt. Atque haec rao nec
in obliquis, nec in solis infinitis pcedit, ergo. Probatur Min:
1o non in obliquis qa, non ens, c nomen infinitum et ta-
men dr de iis quae non sunt et non de iis quae sunt. ergo.
Non in solis qa supertranscendentia ut supra diximus.
pdicantur tam de iis quae sunt, quam quae non sunt. Ergo haec
rao non de solis infinitis pcedit. Vel si illa sup-
transcendentia sunt noia, non est rao cur infinita
à rae nois secludamus.

R. Quod licet Arter eam assignauerit raem ob quam
haec noia dicantur infinita qa dur tam de iis quae
sunt, quam quae non sunt, ppria tn caam, quare ea à
rae nois reiiciat, assignauit eam quam nos cum s.
thoma supra dedimus, qa sc: pprium nois est aliqd deter-
minatum potentiae obiicere. Infinita vero, magis
oia remouent à potia, quam aliqd opponant. Ex quo —— Rao.
facile patet ad argtum. Nam, non ens, cum non obii-
ciat potiae naam determinatam, raem nois habere
non poterit: nam non ens, de finiti adfert negaem
entis, et p mali qd, qd non est ens, et p hoc currit quasi
in infinitum. Ad alterum quod dicebatur terminos
supertranscendentes et dici tam de iis quae sunt quam quae
non sunt, fatemur; sed p hoc non efficiuntur termini
infiniti licet n. term: supratranscendentes ptma
sigcent, imo quasi infinita tn qa illa oia repraesentat
sub certa et determinata aliqua naa nullatenus
infiniti dicendi sunt. Ut ille term: v.g. Intelligibile
licet quasi infinita obiiciat tn qa ea repraesentat
sub

sub certa nā̃ vel potius certā naam sc. intelligi-
bilem immerito infinitus term: vocitatur.
Contra iam solutum instabis dicens. Non ens q
ē idem q nihil, sed nihil ē nomen ergo et nō ens.
R. 1o Non ens non esse idem quod nihil; nam
nihil sigcat aliquā naam in apprehensione in-
tellectus privative. non ens a. neq. sigcat aliquā
naam in apprehensione intellectus, neq. aliquā q sit
à parte rei.
R. 2o. et melius Neq. nihil esse proprie nomen
cum non sigcet aliquā certam et determina-
tam naam.

Dubium Octavum
Quid sit Verbum

Lib: 1. Periherm: c. 3.

Aristoteles Verbum sic definit:

Verbum ē vox significativa ex in-
stituto cum tempore finita et recta,
cuius nulla pars separatim significat
et est nota eorum, quae praedicantur.

In hac definitione duae tm sunt particulae diffe-
rentes ab iis q in definitione nominis positae sunt:
sc: sigcare cum tpre, et esse notam eorū, q ptur.
Quarum 1a iam explicata ē in definitione nomi-
nis, sicut et caeterae oēs; unde explicaem definitionis
nois supra factā optime huic applicare poteris.
Solum explicanda restat ultima particula sc:
ē nota eorū q pdicantur, quam aliq nō addunt pu-
tantes ēē superfluā ad excludendū participia à
rat termini verbi. Quia participia sōm illos

justi